P! POZITIVNĚ

ČÍSLO 59 | KVĚTEN-ČERVEN 2023 | 11. ROČNÍK

INJEKČNÍ LÉČBA HIV JE KONEČNĚ V ČR

NA ŽIVOT A JEHO PŘEKÁŽKY NEJSTE SAMI

OBSAH

3 INJEKČNÍ LÉČBA HIV JE KONEČNĚ V ČR

4 NÁRODNÍ ASOCIACE PACIENTSKÝCH ORGANIZACÍ (NAPO)

4 ČSAP SE STALA ČLENEM UNIE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

6 NA ŽIVOT A JEHO PŘEKÁŽKY NEMUSÍTE BÝT SAMI

10 S JAKÝMI DROGAMI SE DNES MŮŽETE SETKAT VE SPOLEČNOSTI? 3. DÍL – TANEČNÍ DROGA

12 LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV MAJÍ POSUNUTÉ VNITŘNÍ HODINY

14 OSOBY ŽIJÍCÍ S HIV MAJÍ VYŠŠÍ RIZIKO RAKOVINY PLIC

15 DOBA FESTIVALŮ SE BLÍŽÍ – ZVAŽTE OČKOVÁNÍ PROTI MPOX

INJEKČNÍ LÉČBA HIV JE KONEČNĚ V ČR

Každodenní užívání antiretrovirotik ve formě tablet má svá negativa. Jednak mohou vést k nižší adherenci pacientů (tj. dodržování léčebného režimu doporučovaného lékařem) a pak mohou také vést k vyšší stigmatizaci v podobě obav z nechtěného prozrazení diagnózy při náhodném odhalení krabičky s léky. Užívání tablet každý den připomíná osobám žijícím s HIV jejich diagnózu, navíc mohou být ve vyšším stresu z toho, že zapomenou užít tabletu ve správný čas.

Jeden ze současných trendů v léčbě infekce HIV proto představuje podávání antiretrovirotik v injekční formě. Fungování léčby je umožněno díky vývoji nanočástic. Současná antiretrovirová léčba má své limity v pronikání do buněk a léčba ve formě nanočástic umožňuje její lepší průnik do buňky, distribuci léčiva i jeho biologickou dostupnost. Delší biologický poločas, odlišný metabolismus vede k delšímu intervalu v podávání léčby. Hovoříme o tzv. dlouze působící účinné pomalu se uvolňující antiretrovirové léčbě (anglická zkratka LASER – long-acting slow effective release ART).

Schválení úhrady tohoto typu léčby u nás proběhlo v únoru 2023. Zahrnuje podávání dvou léčivých přípravků – nenukleosidového inhibitoru reverzní transkriptázy a inhibitoru integrázy. Tyto látky se aplikují injekčně do hýžďového svalu.

Účinnost injekčního způsobu podání byla zkoumána v klinických studiích, kde bylo prokázáno, že injekční podání v měsíčním intervalu není méně účinnou variantou než režim ústního podávání léků. Podobně v randomizované, multicentrické a otevřené studii byla prokázána účinnost léčby při podávání injekcí s dvouměsíčním odstupem. Drtivá většina účastníků studie preferovala užívání každé dva měsíce před měsíčním podáním.

Mezi nejčastější nežádoucí účinky léčby patří především lokální reakce v místě vpichu, méně často horečka a bolesti hlavy. Uváděné nežádoucí účinky léčby byly 1. nebo 2. stupně závažnosti a vedly ve studiích jen k výjimečnému ukončení tohoto typu léčby. Léčba se nedoporučuje v těhotenství (chybí studie), ani při současné infekci HBV či HBV a HCV (hepatitid typu B a C).

Léčba se může zahájit měsíčním (alespoň 28denním) podáváním tablet obou léčivých přípravků, aby se ověřila snášenlivost léků. V poslední den perorální léčby se podá zahajovací injekce, po měsíci druhá. Při dvouměsíčním odstupu může být další dávka podána s tolerancí plus mínus 7 dní – tedy v čtrnáctidenním okénku.

Kdo je vhodným kandidátem na léčbu? Podle indikačních kritérií uvedených v souhrnu údajů o přípravku, je pro podání injekční léčby vhodná dospělá osoba s infekcí HIV-1 virologicky suprimovaná (RNA HIV-1 < 50 kopií/ml) na stabilním antiretrovirovém režimu bez současných nebo minulých důkazů virové rezistence na látky ze třídy nenukleosidových inhibitorů reverzní transkriptázy nebo inhibitorů integrázy a bez virologického selhání při léčbě těmito látkami.

Zeptejte se svého lékaře v HIV centru, jestli nejste vhodným kandidátem pro injekční podávání antiretrovirotik právě vy. Může se vám výrazně zjednodušit život.

Zdroj: https://www.sukl.cz/modules/procedures/index.php?data%5Bname%5D=Vocabria

https://www.sukl.cz/modules/procedures/index.php?data%5Bname%5D=Rekambys

— *Připravila Veronika*

NÁRODNÍ ASOCIACE PACIENTSKÝCH ORGANIZACÍ (NAPO)

Česká společnost AIDS pomoc stála u zrodu Národní asociace pacientských organizací, která byla formálně založena v lednu 2022.

Národní asociace pacientských organizací sdružuje pacientské organizace zaměřené na všechny typy onemocnění i zdravotního postižení působící v České republice. Úkolem NAPO je prosazovat kolektivní zájmy pacientů a poskytovat podporu svým členským organizacím.

Cílem NAPO je stát se respektovaným partnerem pro Ministerstvo zdravotnictví, Státní úřad pro kontrolu léčiv, Státní zdravotní ústav i další instituce v oblasti podpory zdraví, které vyhledávají nebo konzultují názory pacientů.

Vedle našeho zapojení do práce Pacientské rady ministra zdravotnictví je členství v NAPO dalším místem, kde můžeme formulovat požadavky pacientů na český zdravotní systém a ovlivňovat fungování českého zdravotnictví. ČSAP je aktuálně na dobu 4 let předsedající pacientskou organizací a na rozvoji činnosti NAPO se podílí i prostřednictvím administrace grantu EHP, který ČSAP jako vedoucí konsorcia zakládajících členů získala.

Zdroje: https://silapacientu.cz/

— *Připravila Markéta*

ČSAP SE STALA ČLENEM UNIE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Unie vznikla jako iniciativa poskytovatelů sociálních služeb, kteří působí na území dvou a více krajů ČR současně, případně poskytují sociální služby, které svým charakterem, způsobem poskytování služeb nebo cílovou skupinou jsou v rámci České republiky ojedinělé.

Ve vedení ČSAP panovala jednoznačná shoda stát se členy této zastřešující organizace, jelikož patříme ke specifickým poskytovatelům sociálních služeb. A chceme mít dostatečné zastoupení při hájení oprávněných zájmů v komunikaci s orgány státní správy a samosprávy. Věříme, že prostřednictvím Unie sociálních služeb bude náš hlas silnější, čímž naplníme cestu ke kvalitnímu poskytování sociálních služeb našim klientům.

O UNII SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Unie sociálních služeb je sdružením poskytovatelů sociálních služeb s nadregionálním či celostátním charakterem, kteří poskytují ročně služby více jak 300 000 lidem a zaměstnávají téměř 10 000 lidí v pomáhajících profesích.

Další informace naleznete na: https://www.facebook.com/usscr.cz/.

— *Připravila Gabriela*

NEDETEKOVATELNÝ*

***NEDETEKOVATELNÝ ZNAMENÁ, ŽE ČLOVĚK ŽIJÍCÍ S HIV MÁ NEZJISTITELNÉ MNOŽSTVÍ VIRU V KRVI.**

Ale také to znamená, že člověk žijící s HIV šel na test včas, užívá svou medikaci, má imunitní systém dostávající se do normálu a hlavně – žije normální život. Jako my ostatní.

V souvislosti s diagnózou a léčbou je vždy nutné vyhledat radu zdravotnického odborníka.

testujsevcas.cz

GILEAD

Gilead Sciences s. r. o., Pujmanové 1753/10a, 140 00 Praha 4, IČO: 242 68 551. CS-UNB-0113, 1/2022.

NA ŽIVOT A JEHO PŘEKÁŽKY NEMUSÍTE BÝT SAMI

SLUŽBA kontakt+

Život s HIV diagnózou sebou nese mnoho změn. Ne vždy je jednoduché žít zcela normální život jako předtím. Okolnosti spojené s tímto onemocněním ovlivní nejen samotného pacienta, ale i jeho blízké okolí a rodinu. O službě Kontakt+, jejímž cílem je lidem žijícím s HIV a jejich blízkým poskytnout psychickou a sociální podporu, jsme si povídali s Alicí Urbancovou, sociální pracovnicí České společnosti AIDS pomoc a vedoucí této služby.

Alice, od kdy služba Kontakt+ vlastně funguje?

Služba existuje už od roku 2021, kdy jsme ji začali představovat veřejnosti a byla v pilotním provozu v rámci inovativního projektu Evropského sociálního fondu. Počátkem roku 2022, byla zapsána do registru poskytovatelů sociálních služeb jako sociální rehabilitace. Teď už jede v plném režimu. Od zahájení pilotního provozu na podzim 2021 jsme podpořili už téměř padesát klientů s různými psychickými, sociálními, zdravotními a právními problémy.

Každá sociální služba má nějaký veřejný závazek, tedy vlastně to, na co se zaměřuje. Co je hlavním cílem služby Kontakt+?

Hlavním cílem služby Kontakt+ je řešení a prevence sociálního vyloučení lidí žijících s HIV, jejich blízkých a rodin z běžného života. Bohužel zatím žijeme ve společnosti, která není k lidem s HIV moc tolerantní. V okamžiku, kdy tito lidé svou diagnózu zveřejní, setkávají se s určitou stigmatizací a diskriminací ve všech sférách svého života. Pokud diagnózu nezveřejní, mohou mít zase vnitřní problémy, psychické potíže. Naším cílem je těmto lidem a jejich nejbližším nabídnout širokou škálu psychické a sociální podpory tak, aby byli schopni žít normální život.

Zmínila jste diskriminaci. Je stále tak silná, jako bývala v minulosti? Bylo z tohoto pohledu nutné takovou službu vůbec založit?

Když se bavíme o zmírňování diskriminace a stigmatizace, je to většinou ve společenském kontextu, v tom, jak široká společnost deklaruje svůj vztah k lidem žijícím s HIV. Důležité je ale brát v úvahu, s čím se lidé s HIV potom opravdu setkávají. Na co narážejí v práci, u lékaře, ale i ve svých rodinách. Jak se sami cítí, jak prožívají svou diagnózu, jaké mají strachy a obavy co se stane až přijdou žádat o práci nebo k lékaři. Nejčastěji se setkávají se skrytou diskriminací a strachem z nákazy, který je obvykle spojen s obyčejnou nevědomostí. Veřejnost zaznamenala kampaně týkající se HIV v 90. letech 20. století, ale od té doby většina lidí žije v tomto směru v informačním vakuu. Často netuší, že na HIV dnes nemusíte umřít, ale můžete prožít normální život, mít zdravou rodinu. Možná ani to, že lidé s HIV pro ně nejsou v běžném kontaktu nijak nebezpeční. A to jsou všechno důvody, proč rozhodně dává smysl takovou podporu nabízet.

Můžete nám popsat, jak služba funguje a komu je určená?

Jedná se o ambulantní službu. První kontakt, jak se k nám lidé dostanou, je většinou telefonický či email. Mohou přijít také osobně do Domu světla. V první fázi si vyjasníme situaci, v jaké se nacházejí, a co pro ně můžeme udělat. V rámci služby máme své psychoterapeuty, psychology, právníka, komunitního pracovníka, adiktologa, ale máme i externí spolupracovníky jako je sexuolog, psychiatr apod. Spolupracujeme s HIV centry nemocnic po celé republice. Navíc jsme úzce napojeni na HIV+ komunitu a jsme schopni klientům zprostředkovat autentické informace o životě s HIV.

Všichni odborníci jsou k dispozici jak HIV pozitivním lidem, tak jejich blízkým. Může to být partner, partnerka, může to být širší rodina, ale mohou to být třeba i bratranci, známí, kamarádi, kolegové z práce. Běžné vztahy HIV pozitivního člověka se velmi často vinou diagnózy naruší, změní se, jak se v nich lidé cítí, a to i se svými nejbližšími. Vznikají různé strachy na obou stranách. Proto se nám mohou ozvat jak lidé žijící s HIV, tak jejich rodinní příslušníci, partneři, kolegové. Rádi je podpoříme.

Máte nějaké věkové kategorie, hranice těch, kteří se vám mohou ozvat?

Věkově nejsme omezeni. V tuto chvíli máme v rámci služby zaregistrovanou skupinu od šestnácti let do nekonečna. Ozývají se ale výhradně dospělí lidé nad osmnáct let. Přibývá HIV pozitivních seniorů. Senioři mají své specifické potřeby, v rámci rozvoje služby se snažíme být schopni reagovat i na ně.

Zmiňovala jste, že ve vašem týmu jsou psychologové, sexuologové, právník. Pojďme se podívat podrobněji na služby, které nabízí Kontakt+. Začněme třeba psychologickou krizovou pomocí. Co od ní mám jako lajk očekávat?

Nově diagnostikovaní lidé procházejí většinou psychickým otřesem a krizí, která může být velmi vážná. Mívají obavy, jestli jim v takové chvíli bude rozumět běžný psycholog. Většina našich klientů je zároveň i z gay komunity, takže mají obavy ze stigmatizace nebo minimálně nepochopení svých problémů. My s lidmi žijícími s HIV a s gay komunitou pracujeme dlouhodobě, umíme s nimi mluvit o jejich problémech. V první fázi jde především o to, dát jim najevo, že se svým problémem nejsou sami a že jim skutečně někdo rozumí, že víme, o čem mluví, a že jejich problém známe.

Pro klienty tu jsme od prvního okamžiku, kdy se svou diagnózu dozví. Jsme schopni jim pomoci s přijetím diagnózy, s její komunikací a s pohledem na to, co to znamená být dnes v Česku HIV pozitivním člověkem. Máme informaci o různých společenských sférách, jak se na lidi žijící s HIV kde nahlíží, a zároveň jsme jim schopni zprostředkovat

zkušenost, že jejich diagnóza není fatální. Ve chvíli, kdy se HIV objeví včas a reagují lékaři i pacient nasazením léčby, tak člověka pravděpodobně čeká plnohodnotný, běžně dlouhý život. Stejně jako bez HIV pozitivity. To jsou informace, které můžeme klientům a jejich blízkým okamžitě předat. Poté samozřejmě záleží na tom, jak se oni s novou situací dokážou vypořádat, jak rychle jsou schopni ji přijmout. My jim proto nabízíme i dlouhodobější kontakt s psychologem nebo s psychoterapeutem tak, aby se všechny oblasti, které jsou citlivé, narušené, ale i třeba ty, které byly problémové už před diagnózou, začaly odpovídajícím způsobem odborně řešit.

Jak pomáháte lidem v sociální oblasti?

V Domě světla provozujeme azylový dům, který je určený pro sociálně slabší skupinu HIV pozitivních lidí. Zároveň poskytujeme základní sociální poradenství všem lidem bez rozdílu. Pomáháme např. se získáváním sociálních dávek, se zprostředkováním zdravotní péče, snažíme se pomáhat i s umístěním např. do sociální péče, což je ale v případě HIV pozitivních lidí velký problém. Stále hledáme cesty a strategie, jak v tomto ohledu pomáhat, ať už se to týká získání podpory pečovatelské služby, umístění do domova seniorů nebo třeba domovů, kde se starají o lidi s nějakým zdravotním problémem.

Máme co nabídnout jak těm, kteří jsou v sociální nouzi, tak těm, kteří svůj životní standard mají někde úplně jinde, žijí plnohodnotný život, jsou zajištěni, ale bojují s problémem stigmatizace a třeba i s pocitem vlastního selhání.

Zaujalo mě, že nabízíte také možnost komunitní podpory. To znamená, že spojíte nově diagnostikovaného s někým, kdo již je diagnostikovaný delší dobu a má s HIV zkušenosti?

Ano, tak to je. Již léta provozujeme komunitní program Buddy (Parťáci). Program je zaměřen na vyhledávání HIV pozitivních dobrovolníků, kteří pomáhají dalším HIV pozitivním lidem. Kromě toho, že jim rádi předají své zkušenosti, jak se dá žít s HIV, mohou je v začátcích, než si začnou být jisti sami sebou a získají vlastní zkušenosti, doprovodit například na úřad, k lékaři.

Zmiňovala jste také, že nabízíte právní podporu. Znamená to, že právník je schopen pomoci v případech, kdy jsou lidé diskriminováni v nějakých určitých oblastech a problém lze řešit právními kroky?

Přesně tak. Naši právníci se zabývají touto problematikou řadu let, takže jsou velmi zkušení. Mohou se na ně obrátit všichni, kdo mají pocit, že jsou kvůli své HIV pozitivitě nějak poškozeni na svých právech, diskriminovaní. Pokud se to týká i vás osobně, neváhejte a kontaktujte nás.

Jak se s vámi klienti mohou spojit a zapojit se do programu Kontakt+?

Zájemci se mohou ozvat na telefonní číslo +420 775 764 414 nebo na emailovou adresu kontakt@aids-pomoc.cz. Najdou nás také na webové stránce www.hiv-komunita.cz/kontakt.

— *Připravila Markéta*

Copyright © 2023 Merck & Co., Inc., Rahway, NJ, USA a přidružené společnosti.
Všechna práva vyhrazena.

Merck Sharp & Dohme s.r.o.
Na Valentince 3336/4, 150 00 Praha 5, Česká republika, IČ: 028462564
Tel.: +420 277 050 000, e-mail: dpoc_czechslovak@merck.com, www.MSD.cz

CZ-NON-00498 (1.0) • Datum přípravy: 3/2023

MSD
INVENTING FOR LIFE

S JAKÝMI DROGAMI SE DNES MŮŽETE SETKAT VE SPOLEČNOSTI?

3. DÍL – TANEČNÍ DROGA

MDMA

MDMA je derivát amfetaminu, slangově extáze, E (éčko, emko). MDMA nejčastěji potkáváme ve formě krystalů, které mají specifickou „chemickou" hořkou chuť a špinavě bílou, nažloutlou nebo nahnědlou barvu. Krystaly MDMA je možné rozdrtit na prášek a šňupat, spolknout (raději zabalené v papírku), vetřít do dásní. Přítomnost MDMA lze zjistit z moči během 1 až 5 dní od užití.

CO S MDMA CHCEME ZAŽÍT

Asi půlhodiny po aplikaci euforie, uvolnění zábran, pocit sounáležitosti s jinými lidmi, touha komunikovat, dotýkat se. MDMA má i stimulační efekt, člověk má pocit, že je nabitý energií. Může se změnit vnímání zvuků a světel, to je jeden z důvodu popularity MDMA na tanečních akcích a v klubech.

ČEMU BYCHOM SE S MDMA RÁDI VYHNULI

Typický nežádoucí účinek je zatínání čelistí, skřípání zubů (vyplácí se mít připravenou žvýkačku) nebo pocení. Někdy MDMA způsobuje úzkost, záchvaty paniky, dezorientaci a zmatenost.

MDMA způsobí vyplavení látek, díky kterým se cítíme dobře. Mozku pak trvá několik dní, než chybějící látky nahradí. Proto nemá moc smysl užívat další MDMA po odezznění účinku. Na MDMA se poměrně rychle vyvíjí tolerance, to může svádět k přechodu na silnější stimulační látky. Závislosti přímo na MDMA se nemusíme příliš obávat, někteří lidé si ale bez MDMA nedokážou představit dobrou taneční akci.

Látky, kterými se MDMA ředí (pervitin, syntetické katinony, aspirin, kofein, ketamin), můžou způsobit další nepředvídatelné účinky.

RIZIKA

MDMA může zvýšit vaši tělesnou teplotu na život ohrožující úroveň, tanec a teplo v klubech situaci zhoršuje. Úmrtí spojená s užitím MDMA nejčastěji souvisí s přehřátím organizmu, srdečním selháním nebo pitím nepřiměřeného (málo nebo příliš) množství vody.

SEX NA MDMA

MDMA vás může vzrušit, zvýšit citlivost na dotek, zesílit touhu po kontaktu s jinými lidmi. Ale erekci spíše zhorší a ejakulaci znesnadní. MDMA se často užívá s viagrou. To pomůže překonat problém se získáním a udržením erekce, ale je tam vyšší riziko dlouhotrvající bolestivé erekce, která pak často vyžaduje lékařskou pomoc.

TOXICKÝ KOKTEJL

ALKOHOL

Alkohol může utlumit účinky MDMA, zatímco MDMA maskuje účinky alkoholu, takže je obtížné zjistit, jak moc jsme opilí. Obojí odvodňuje organismus, zatěžuje játra a ledviny a zvyšuje tělesnou teplotu. Úmrtí související s MDMA často zahrnují i alkohol.

MEDIKACE NA HIV

Některé z léků na HIV – zejména inhibitory proteázy, jako je ritonavir – mohou zvýšit hladiny MDMA v těle na extrémně vysokou hladinu, protože zabraňují jeho rozkladu v játrech. Poraďte se se svým lékařem nebo si ověřte interakce medikace, kterou užíváte, s látkami, které se chystáte užít.

ANTIDEPRESIVA

Užití MDMA při léčbě některými antidepresivy je extrémně nebezpečné, protože zvyšuje riziko serotoninového syndromu. Serotoninový syndrom nerozchodíte, lékařskou pomoc proto vyhledejte hned. Pokud užíváte antidepresiva, před užitím MDMA se poraďte s lékařem. Nejhorší bývá kombinace MDMA s inhibitory monoaminooxidázy (MAOI).

KOKAIN, MEFEDRON, PERVITIN

Tyto stimulační látky užité s MDMA mohou vystavit srdce nebezpečné úrovni zátěže, to zvyšuje riziko infarktu.

LÉKY TYPU VIAGRA

Kromě zvýšené zátěže pro srdce tato kombinace může zvýšit vaši šanci na dlouhotrvající bolestivou erekci (déle než 4 hodiny). Bez rychlé lékařské pomoci priapismus může způsobit trvalé poškození vašeho penisu.

BEZPEČNĚJŠÍ UŽÍVÁNÍ

Přehřátí a dehydrataci se můžete vyhnout tím, že každou hodinu, kterou protančíte, vypijete půllitr vody a mezi tančením si uděláte přestávky. Snažte se toto množství nepřekračovat. MDMA by se měli vyhnout lidé, kteří v minulosti měli psychické potíže, protože MDMA může přispět k jejích rozvoji nebo zhoršení.

MDMA zvyšuje krevní tlak a srdeční frekvenci, není rozumné ji užívat, když máte vysoký krevní tlak, problémy se srdcem, játry nebo ledvinami, glaukom, měli jste v minulosti mozkovou příhodu.

— Připravila Xénie

LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV MAJÍ POSUNUTÉ VNITŘNÍ HODINY

Podle nových zjištění vědců z univerzit v Jižní Africe a UK mají lidé žijící s HIV významně opožděné vnitřní hodiny podobně jako při pásmové nemoci (jet lag). Výsledky, které byly publikovány v časopise Journal of Pineal Research, mohou vysvětlovat některé ze zdravotních problémů lidí s HIV, a poskytují směr pro výzkum zaměřený na zlepšení kvality jejich života.

Vědci z Univerzity Northumbria a Surrey v UK a jihoafrické Univerzity Witwatersand a Univerzity Kapského města zkoumali osoby ve věku 45 a více let v jihoafrické provincii Mpumalanga, kde téměř jedna ze čtyř osob žije s HIV. Jako taková je infekce endemická a není spojena s žádnými rozdíly v životním stylu.

Vědci zjistili, že u HIV pozitivních účastníků byl fyziologický denní rytmus měřený hormonem melatoninem posunutý v průměru o více než hodinu. Jejich spánkový cyklus byl také kratší, začínal později a končil dříve. Naznačuje to možnost, že infekce HIV může způsobovat poruchu cirkadiánního rytmu podobnou narušení při práci na směny nebo pásmovou nemocí (jet lag).

Autoři studie věří, že toto narušení vnitřních hodin může významně přispívat k větší zátěži zdravotních problémů jako je zvýšené riziko onemocnění srce a cév, metabolických nemocí a psychiatrických onemocnění, kterým i přes úspěšnou léčbu osoby s HIV čelí.

Jižní Afrika má čtvrtý nejvyšší výskyt HIV na světě. Vědci jsou přesvědčeni, že je potřeba další financování, aby se zjistilo, jestli mladší lidé žijící s HIV v jiných zemích mají také tuto poruchu vnitřních hodin.

„Účastníci studie žijící s HIV v podstatě každé ráno zakouší hodinové narušení spojené s přepnutím na letní čas," řekl profesor Malcolm von Schantz, profesor chronobiologie na Univerzitě Northumbria. „Děje se to navzdory faktu, že každý je v podstatě vystaven tomu samému cyklu světla a tmy. Pokud vezmeme v úvahu vztah mezi poruchou cirkadiánního rytmu a spánkové deprivace, mají naše zjištění důležité uplatnění pro zdraví a pohodu osob žijících s HIV."

Dr. Karine Scheurmaier z Univerzity Witwatersrand, senior autorka studie, dodává: „Velmi se to podobá rizikovému profilu pozorovanému u pracovníků pracujících na směny. Pochopení a zmírnění této poruchy může být důležitý krok, jak pomoci lidem žijícím s HIV žít zdravější životy."

„Naše zjištění otevřela důležité výzkumné téma," říká Xavier Gómez-Olivé, také z Univerzity Witwatersand, jejíž výzkum financoval studii. „V dalším kroku musíme zjistit, zda to samé narušení existuje u mladších osob žijících s HIV v jiných zemích.

Zdroj: https://www.news-medical.net/news/20221110/People-living-with-HIV-found-to-have-a-significantly-delayed-internal-body-clock.aspx

— *Připravila Veronika*

Working together in HIV

SPRÁVNĚ LÉČENÝ HIV PACIENT MŮŽE MÍT POROVNATELNOU DÉLKU A KVALITU ŽIVOTA JAKO ZDRAVÝ ČLOVĚK

Komerční sdělení GSK/ViiV Healthcare
Jakékoliv otázky týkající se příslušného onemocnění, nebo způsobu jeho léčby, je potřebné konzultovat s ošetřujícím lékařem.

Ochranné známky jsou registrované/licencované pro koncern ViiV Healthcare.
©2021 koncern ViiV Healthcare společností/poskytovatel příslušné licence.

GlaxoSmithKline, s.r.o., Hvězdova 1734/2c, 140 00 Praha 4

Datum schválení: Únor 2021
PM-CZ-HVU-ADVT-200003

OSOBY ŽIJÍCÍ S HIV MAJÍ VYŠŠÍ RIZIKO RAKOVINY PLIC

Podle studie publikované v Lancet HIV se u osob žijících s HIV ve srovnání s obecnou populací s vyšší pravděpodobností rozvine rakovina plic, což může být spojeno s častějším výskytem kouření a potlačením imunity. Dobrá zpráva je, že rakovina plic u HIV pozitivních osob postupně klesá, zvláště u mladších věkových skupin.

„Snížení rizika rakoviny plic u osob žijících s HIV je nejzřetelnější mezi mladšími 50 let, kteří ukazují postupný pokles v míře rizika ve srovnání s obecnou populací," napsali autoři studie. „Nicméně pro narůstající počet lidí žijících s HIV, kteří se dožívají více než 50 let, překročilo absolutní riziko rakoviny plic běžné rakoviny související s AIDS, což je extrémně velké riziko a zátěž pro veřejné zdraví."

Předchozí výzkum ukázal, že se u lidí s HIV častěji vyvine několik druhů rakoviny, včetně rakoviny související s AIDS jako je Kaposiho sarkom a non-Hodgkinův lymfom, tak i malignity, které přímo nesouvisí s HIV. Rakovina plic je dle odhadů druhým nejčastějším druhem rakoviny mezi lidmi s HIV v USA a předpokládá se, že bude představovat 15 % všech rakovin v této populaci v roce 2030.

Dr. Cameron Haas a Dr. Meredith Shiels z Národního institutu pro rakovinu se společně s kolegy podívali na výskyt rakoviny plic mezi lidmi žijícími s HIV s využitím dat z období 2001 až 2016. Data byla ze studie, která propojuje informace z HIV registrů a registrů rakoviny v 11 státech. Analýza zahrnovala HIV pozitivní osoby ve věku 20 až 89 let.

Celkově bylo identifikováno 3 426 případů rakoviny plic během více než 4 milionů osoboroků během sledování, s celkovým výskytem 79,4 případů na 100 000 osoboroků. Muži a ženy, kteří injekčně užívali drogy, měli významně vyšší riziko rakoviny plic ve srovnání s muži majícími sex s muži.

Výskyt rakoviny plic u lidí žijících s HIV významně poklesl během trvání studie z 124,4 případů na 100 000 osoboroků během 2001 až 2004 k 58,3 na 100 000 osoboroků během let 2013 až 2016. Celkový výskyt poklesl o 6 % na rok v průběhu studie s největším poklesem mezi mladšími lidmi: 11% pokles ve věkové skupině 20 až 29 let versus 5% pokles u skupiny 50 až 59 let a 3% pokles u osob mezi 70 až 89 lety.

„Mezi lety 2001 a 2016 riziko rakoviny plic pokleslo u lidí žijících s HIV ve věku 20 až 69 let, ale zůstává podstatně vyšší ve srovnání s obecnou populací, pravděpodobně kvůli kombinaci kouření a potlačení imunity," uzavírají autoři studie. „Pro osoby žijící s HIV ve věku 60 let a starší, riziko rakoviny plic přesahuje dvě z nejčastějších AIDS definujících rakovin, což zdůrazňuje význam rakoviny plic mezi narůstající stárnoucí populaci lidí žijících s HIV."

„Pokles rizika rakoviny plic u osob žijících s HIV pravděpodobně odráží pokroky v přístupu a léčbě s kombinovanou antiretrovirovou léčbou, zvláště pro mladší věkovou skupinu (mezi 20 až 39 roky)," napsali vědci. „Prevence a vyhledávání rakoviny plic u lidí žijících s HIV by mělo být upřednostněno u vzrůstajícího podílu osob starších 50 let."

Zdroj: https://www.poz.com/article/people-living-hiv-greater-risk-lung-cancer

— *Připravila Veronika*

DOBA FESTIVALŮ SE BLÍŽÍ – ZVAŽTE OČKOVÁNÍ PROTI MPOX

Ministerstvo zdravotnictví dalo na doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO), Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí a doporučení expertního panelu Evropské komise a **zpřístupňuje preventivní očkování osobám ve vyšším riziku nákazy infekcí mpox** (dříve opičí neštovice).

Očkování je možné podat v režimu preexpoziční profylaxe i postexpoziční profylaxe. **Preexpoziční profylaxe** je určena jednak **zdravotnickým a laboratorním pracovníkům**, kteří přicházejí do styku s nakaženou osobou či zpracovávají její vzorky, ale také osobám ve zvýšeném riziku nákazy.

Zvláště ti, kteří patří do skupiny **mužů majících sex s muži** (MSM), by měli zvážit přínos očkování v situacích, kdy jim byla diagnostikována jiná pohlavně přenosná nemoc, kdy mají nebo plánují sex s více partnery, skupinový sex, užívají pre-expoziční profylaxi (PrEP) nebo pracují v sexbyznyse nebo žijí s HIV pozitivním partnerem. Očkování přináší benefity nejen HIV pozitivním, ale také jejich známým na pre-expoziční profylaxi (PrEP), kteří jsou ve vyšším riziku nákazy mpox.

V režimu **postexpoziční profylaxe** se očkování podává **osobám v epidemiologicky významném kontaktu** s osobou s potvrzeným onemocněním mpox, případně s podezřením na ně. Toto riziko vyhodnocuje příslušný orgán ochrany veřejného zdraví.

Přehled kontaktních údajů na místa, kde je možné se nechat naočkovat, uvádí web MZ ČR: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2023/02/Seznam-poskytovatelu-zdravotnich-sluzeb-kteri-provadeji-ockovani-proti-onemocneni-opicich-nestovic-15.-2.-2023.pdf.

VAKCINACI PROVÁDÍ:

- FN Motol
- Ústřední vojenská nemocnice
- FN Bulovka
- Nemocnice České Budějovice, a. s.
- FN Brno
- FN Hradec Králové
- FN Ostrava
- FN Olomouc
- FN Plzeň
- Krajská zdravotní, a.s. - Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.

Vakcína se aplikuje **ve dvou dávkách v minimálním rozestupu 28 dní** od podání první dávky. Aplikace se provádí do podkoží horní části paže.

Vzhledem k tomu, že se jedná o dobrovolné a nikoli povinné očkování, není jeho aplikace hrazena z veřejného zdravotního pojištění. **Osoba, které bylo očkování indikováno, si pak hradí pouze aplikaci očkovací látky, nikoli očkovací látku jako takovou.**

Jak vyplývá z posledních výzkumů prezentovaných na konferenci CROI 2023 (Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections), mpox mohou mít mnohem **závažnější průběh** u lidí žijících s HIV, kteří mají velmi nízké počty CD4 buněk.

A co radí WHO a ECDC s ohledem na mpox a účast na hromadných akcích? **Před akcí** s velkým počtem lidí si nejprve přečtěte informace o mpox z nějakého spolehlivého zdroje zdravotnických informací. Pokud se u vás objeví příznaky nemoci (především vyrážka), akce se nezúčastňujte. Myslete při sexu na bezpečnost – riziko stoupá s častějšími sexuálními kontakty, kondomy nákaze nebrání a s nikým nesdílejte své sexuální hračky.

Během akce pak sledujte svůj aktuální zdravotní stav, pravidelně si myjte ruce, sledujte pokyny organizátorů a v případě pochybností si dejte pauzu od činností, kterými byste mohli ohrozit zdraví druhých. Obraťte se na lékaře při podezření, že máte mpox a totéž doporučte svému partnerovi, pokud si u něj všimnete nové vyrážky s puchýři.

Jestliže vám byly diagnostikovány mpox **po skončení akce**, izolujte se a následujte rady odborníků. Dejte si přestávku od sexu do vymizení příznaků a odpadnutí posledního strupu. Dokud se neuzdravíte, vyhýbejte se kontaktu s těhotnými, malými dětmi a osobami s oslabenou imunitou. Je doporučováno používat kondom ještě 3 měsíce po úplném uzdravení.

Zdroje:

https://www.mzcr.cz/seznam-poskytovatelu-zdravotnich-sluzeb-kteri-provadeji-ockovani-proti-onemocneni-opicich-nestovic/

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/imvanex-epar-product-information_cs.pdf

https://khsstc.cz/wp-content/uploads/2022/08/chystate_se_na_letni_festival_nebo_jinou_hromadnou_akci.pdf

https://www.aidsmap.com/news/feb-2023/mpox-monkeypox-can-be-very-severe-people-uncontrolled-hiv

— *Připravila Veronika*

Česká společnost AIDS pomoc, z.s., Dům světla, Malého 282/3, 186 00, Praha 8 - Karlín, tel: 224 814 284, mail: info@aids-pomoc.cz nebo www.hiv-komunita.cz, BEZPLATNÁ LINKA AIDS POMOCI 800 800 980, Newsletter POZITIVNĚ! je evidován MK ČR pod číslem E 21338.

ČESKÁ SPOLEČNOST AIDS POMOC

PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY